

АНОТАЦІЯ

Капустін А. В. Організаційно-правові засади імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 – Міжнародне право. – Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2021.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню організаційно-правових засад імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні, встановленню особливостей та передумов підвищення рівня імплементації норм міжнародного гуманітарного права в Україні.

Розкрито ступінь наукової розробленості проблематики організаційно-правових засад імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні, проаналізовано теоретико-правові погляди на поняття та зміст механізмів внутрішньодержавної імплементації міжнародного гуманітарного права, нормативне забезпечення імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні. Обґрунтовано та запроваджено використання системного підходу до розгляду механізмів і процесів імплементації норм міжнародного гуманітарного права. Вперше запропоновано цілісний погляд на організаційно-правовий механізм імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні у період міжнародного збройного конфлікту на території України, включаючи діяльність державних і недержавних суб'єктів. Визначено зміст і форми зобов'язань України щодо імплементації міжнародного гуманітарного права в умовах міжнародного збройного конфлікту в Україні. Запропоновано створення відповідного організаційно-правового механізму ефективного застосування міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України: 1) безпосередню імплементацію норм міжнародного гуманітарного права у військове законодавство; 2) тлумачення та роз'яснення норм міжнародного гуманітарного права; 3) поширення знань

про міжнародне гуманітарне право у Збройних Силах України; 4) забезпечення неухильного виконання приписів міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України; 5) контроль за дотриманням міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України. Набула подальшого розвитку доктрина щодо змісту та механізмів внутрішньодержавної імплементації міжнародного гуманітарного права в умовах мирного часу та в період збройного конфлікту, зв'язку між рівнем забезпечення внутрішньодержавної імплементації міжнародного гуманітарного права в умовах мирного часу на його реалізацію у період збройного конфлікту. Удосконалено поняття, зміст і структуру внутрішньодержавного організаційно-правового (інституційного) механізму імплементації міжнародного гуманітарного права.

Доведено, що до заходів імплементації міжнародного гуманітарного права в національну правову систему належать: 1) моніторинг національного законодавства з точки зору його відповідності нормам міжнародного гуманітарного права; 2) ініціювання внесення змін до національного законодавства щодо його приведення у відповідність до зобов'язань держави з питань міжнародного гуманітарного права; 3) моніторинг практики застосування норм міжнародного гуманітарного права щодо її відповідності зобов'язанням держави з питань міжнародного гуманітарного права; 4) ініціювання внесення змін у правозастосовну практику задля підвищення ефективності виконання зобов'язань держави з питань міжнародного гуманітарного права; 5) проведення організаційно-розпорядчих заходів щодо підготовки та реалізації планів стосовно виконання зобов'язань держави з питань міжнародного гуманітарного права; 6) розповсюдження знань про міжнародне гуманітарне право; 7) проведення контрольних заходів та інформування про хід виконання тих чи інших положень міжнародного гуманітарного права на міжнародному та внутрішньодержавному рівнях; 8) вчинення матеріально-технічних дій, спрямованих на імплементацію міжнародного гуманітарного права.

Розкрито особливості співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного механізмів імплементації міжнародного гуманітарного права. Виявлено горизонтальні та вертикальні зв'язки між окремими компонентами й інституціями в рамках міжнародного та внутрішньодержавного механізмів імплементації міжнародного гуманітарного права. Показано роль внутрішньодержавного інституційного механізму імплементації міжнародного гуманітарного права в механізмі імплементації міжнародного гуманітарного права як двокомпонентної системи.

Проаналізовано зміст і форми зобов'язань України щодо імплементації міжнародного гуманітарного права. Обґрунтовано доречність системного підходу до аналізу змісту та ефективності виконання зобов'язань України з імплементації міжнародного гуманітарного права. Систематизовано зобов'язання України з імплементації міжнародного гуманітарного права за окремими сферами (інституційні зобов'язання щодо поширення знань з міжнародного гуманітарного права, в частині закріплення кримінальної відповідальності за воєнні злочини, у сфері військового законодавства, захисту відмітних Емблем, діяльності Товариства Червоного Хреста України та інших питань). Виявлено основні прогалини у виконанні Україною своїх зобов'язань з імплементації міжнародного гуманітарного права: як щодо імплементації норм міжнародного гуманітарного права у законодавство України, так і щодо правозастосування.

Констатовано, що найбільш поширеною організаційно-правовою формою внутрішньодержавного інституційного механізму імплементації міжнародного гуманітарного права є національні міжвідомчі комісії з імплементації міжнародного гуманітарного права або аналогічні органи з координації діяльності органів державної влади та управління у сфері імплементації норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні; в Україні це Міжвідомча комісія з питань застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права. Серед інших органів чи посадових осіб можна

зазначити Департамент нагляду в кримінальних провадженнях щодо злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту, Офіс Генерального прокурора, юридичних радників. Деякі функції з імплементації на внутрішньодержавному рівні міжнародного гуманітарного права здійснюють недержавні актори, у тому числі міжнародні організації (як міжурядові, так і неурядові) та правозахисні організації. Значні повноваження делеговано національним товариствам Міжнародної Федерації Червоного Хреста та Червоного Півмісяця (в Україні – Товариство Червоного Хреста України).

Проаналізовано організаційно-правовий (інституційний) механізм імплементації норм міжнародного гуманітарного права в Україні як цілісну систему, взаємозв'язок між її складовими, розподіл функцій та відповідних компетенцій. Виявлено відмінності щодо функцій та компетенції органів з імплементації норм міжнародного гуманітарного права в мирний час і в період збройного конфлікту, прогалини у повноваженнях щодо здійснення функцій з імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні. Основна увага приділена повноваженням спеціальних державних органів та установ, створених безпосередньо для імплементації норм міжнародного гуманітарного права. Охарактеризовано функції недержавних установ (Міжнародного Комітету Червоного Хреста, Товариства Червоного Хреста України), які відповідно до положень міжнародних договорів або внутрішньодержавних нормативно-правових актів забезпечують імплементацію норм міжнародного гуманітарного права. Розкрито роль недержавних акторів, які діють в Україні у сфері забезпечення міжнародного гуманітарного права. Запропоновано пропозиції щодо вдосконалення повноважень та взаємодії органів з імплементації норм міжнародного гуманітарного права в Україні з метою підвищення ефективності імплементації.

Досліджено місце та роль національних комісій з імплементації міжнародного гуманітарного права або аналогічних органів з координації діяльності органів державної влади та управління у сфері імплементації норм

міжнародного гуманітарного права на національному рівні у внутрішньодержавному інституційному механізмі імплементації міжнародного гуманітарного права. Зроблено висновок, що комісії з імплементації міжнародного гуманітарного права є важливим державним інструментом в інституційному механізмі імплементації міжнародного гуманітарного права. Вони виконують координаційні, імплементаційні, дорадчі, консультативні та контрольні функції, а також є платформою для співпраці держави, Національних товариств і недержавних акторів з питань міжнародного гуманітарного права, забезпечують численні вертикальні зв'язки у системі державного управління та горизонтальні зв'язки з недержавними акторами й іншими комісіями з імплементації міжнародного гуманітарного права у питаннях розповсюдження міжнародного гуманітарного права та його імплементації. Обґрунтовано, що комісії з імплементації міжнародного гуманітарного права є важливим компонентом внутрішньодержавного організаційно-правового механізму імплементації міжнародного гуманітарного права.

Виявлено, що на міжнародному рівні сталася не лише уніфікація права шляхом імплементації міжнародно-правових норм, а й уніфікація механізмів їх імплементації, яскравим прикладом чого є створення комісій з імплементації міжнародного гуманітарного права, які є координуючою ланкою для інших державних органів та установ з питань імплементації міжнародного гуманітарного права. Підкреслюється, що в умовах збройного конфлікту роль комісій з імплементації міжнародного гуманітарного права значно підвищується, що відобразилось у повноваженнях Міжвідомчої комісії з питань застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні. Важливим фактором ефективності цієї Міжвідомчої комісії є залучення фахівців з міжнародного гуманітарного права та ініціативна діяльність в аналітичній і нормотворчій сферах. Проаналізовано нормативні та інституційні засади діяльності Міжвідомчої комісії з питань застосування

та реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні, вироблено рекомендації щодо удосконалення її складу, повноважень та компетенцій.

Надано характеристику інституційного обов'язку держави мати у складі збройних сил юридичних радників. Зауважено, що ст. 82 Додаткового протоколу I 1977 року до Женевських конвенцій 1949 року, яка стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, є деталізацією більш загального зобов'язання щодо дотримання міжнародного гуманітарного права державами: через його імплементацію у законодавстві, обов'язок поширення знань, безпосереднє застосування та створення відповідних інституційних умов. Всі ці елементи містяться у ст. 82: забезпечити наявність юридичних радників, що включає наявність відповідного законодавства та організаційно-правових механізмів; проведення юридичними радниками відповідного інструктажу збройним силам щодо застосування міжнародного гуманітарного права, що, дещо ширше, ніж поширення міжнародного гуманітарного права та включає інструктаж щодо правозастосування у конкретних умовах; спроможність і обов'язок юридичних радників давати поради командирам на відповідному рівні про застосування Женевських конвенцій 1949 р. та Додаткових протоколів до них. Докладно проаналізовано цей обов'язок щодо України та вироблено рекомендації щодо впровадження інституту юридичних радників у всіх підрозділах, які беруть участь в операції Об'єднаних сил.

Досліджено світовий досвід та еволюцію інституту юридичних радників у збройних силах. Відповідно доктрині, положень міжнародного гуманітарного права, іноземного та вітчизняного законодавства здійснено систематизацію завдань і функцій юридичних радників у збройних силах. Констатовано, що інститут юридичних радників у збройних силах є самостійною підсистемою в механізмі імплементації міжнародного гуманітарного права на внутрішньодержавному рівні, який має важливе значення для ефективного застосування міжнародного гуманітарного права збройними силами держави. Надано рекомендації з удосконалення

законодавства України щодо правового статусу та повноважень юридичних радників у Збройних Силах України в умовах міжнародного збройного конфлікту на території України. Рекомендовано створення у Збройних Силах України окремого департаменту з метою застосування міжнародного гуманітарного права та поліпшення координації діяльності юридичних радників з поширення знань і навичок щодо застосування міжнародного гуманітарного права особовим складом Збройних Сил України.

Охарактеризовано нормативну та інституційну основу обов'язку держави щодо поширення знань з міжнародного гуманітарного права. Окреслено форми та механізми імплементації зобов'язань держави щодо поширення знань з міжнародного гуманітарного права та запропоновано удосконалення організаційно-правових засад щодо поширення цих знань у період міжнародного збройного конфлікту на території України. Діяльність з поширення знань про міжнародне гуманітарне право розглянуто як окрему систему взаємодії між державними та недержавними акторами, виявлено механізми та принципи такої взаємодії, проведено аналіз ефективності цієї діяльності на рівні кожної підсистеми (державних, міжнародних недержавних, громадських організацій, академічних кіл). Зроблено висновок, що синергія державних і недержавних акторів з поширення міжнародного гуманітарного права є важливим чинником досягнення його цілей – захисту жертв війни через неухильне дотримання його норм, запорукою якого є знання цих норм. Охарактеризовано діяльність щодо поширення знань з міжнародного гуманітарного права в Україні, проаналізовано форми та методи цієї діяльності, зроблено конкретні пропозиції щодо удосконалення діяльності з поширення знань про міжнародне гуманітарне право в період міжнародного збройного конфлікту на території України.

Констатовано, що військове законодавство є найбільш важливим об'єктом рецепції норм міжнародного гуманітарного права з причин, викладених вище. Особливо це важливо для держав, які перебувають у стані збройного конфлікту, тобто саме в умовах безпосереднього застосування

норм міжнародного гуманітарного права. Виокремлено чотири підсистеми в системі військового законодавства України відповідно до рівня та цілей регулювання в контексті дослідження імплементації міжнародного гуманітарного права. Сформульовано уявлення про компоненти військового законодавства України відповідно рівню та мети регулювання в контексті імплементації міжнародного гуманітарного права. Зроблено висновок, що в цілому, незважаючи на наявність окремих недоліків, у системі військового законодавства України належним чином відображені основні процедурні та фактичні вимоги Женевських конвенцій 1949 року і Додаткових протоколів до них, а саме – щодо поширення знань з міжнародного гуманітарного права, обов'язків командирів щодо забезпечення дотримання норм міжнародного гуманітарного права, наявності юридичних радників, обов'язку військовослужбовців Збройних сил України дотримуватися принципів і норм міжнародного гуманітарного права, наявності системи підтримання належної дисципліни та правопорядку, яка гарантуватиме дотримання всіма військовослужбовцями норм міжнародного гуманітарного права. Безсумнівно, щодо кримінальної відповідальності за воєнні злочини питання ефективності ст. 438 Кримінального Кодексу України залишаються відкритими, але наявність цієї норми в КК України дозволяє притягнути до кримінальної відповідальності осіб, винних у воєнних злочинах. У роботі сформульовано пропозиції щодо удосконалення військового законодавства України задля підвищення ефективності реалізації імплементації міжнародного гуманітарного права.

Систематизовано та охарактеризовано зобов'язання України з імплементації положень міжнародного гуманітарного права щодо захисту відмітних Емблем: Констатовано, що в Україні створено нормативну основу для функціонування організаційно-правового механізму імплементації міжнародно-правових норм щодо використання Емблем, але ця система недостатньо ефективна та здебільшого не має системи підзаконних актів щодо впровадження цих повноважень. Надано пропозиції щодо приведення у

відповідність до міжнародно-правових зобов'язань України законодавства про захист відмітних Емблем та підвищення організаційно-правового механізму захисту відмітних Емблем в Україні.

Ключові слова: міжнародне гуманітарне право, організаційно-правовий механізм імплементації, збройний конфлікт, імплементація норм міжнародного гуманітарного права в Україні, Женевські конвенції від 12 серпня 1949 р., комісії з імплементації міжнародного гуманітарного права, поширення знань з міжнародного гуманітарного права, юридичні радники, воєнні злочини.

SUMMARY

A.V. Kapustin. Organizational and Legal Basis for the Implementation of International Humanitarian Law in Ukraine. – Qualification scientific work, manuscript copyright.

Thesis for the degree of Doctor of philosophy (Ph.D). Specialty 293 "International Law". – International Humanitarian University, Odesa, 2021.

The thesis is devoted to a comprehensive study of the organizational and legal basis for the implementation of international humanitarian law in Ukraine and the establishment of characteristics and prerequisites for increasing the level of implementation of the provisions of international humanitarian law in Ukraine.

The paper details the extent of scientific development of the organizational and legal basis for the implementation of international humanitarian law in Ukraine, analyses theoretical and legal views on the concept and content of domestic implementation mechanisms of international humanitarian law and the enactment of legislation for the implementation of international humanitarian law in Ukraine. A systematic approach to the consideration of mechanisms and processes for the implementation of international humanitarian law has been justified and introduced. The paper proposes, for the first time, a holistic view of the institutional and legal framework for the implementation of international humanitarian law in Ukraine during the international armed conflict in the territory of Ukraine, including the activities of State and non-State actors. It defines the content and form of Ukraine's obligation to implement international humanitarian law in the context of the international armed conflict in Ukraine. The author proposes to establish an appropriate institutional and legal mechanism for the effective application of international humanitarian law in the Armed Forces of Ukraine, to wit: 1) direct implementation of international humanitarian law in military legislation; 2) interpretation and clarification of rules of international humanitarian law; 3) dissemination of knowledge concerning international humanitarian law in the Armed Forces of Ukraine; 4) ensuring the strict

compliance with the provisions of international humanitarian law in the Armed Forces of Ukraine; 5) monitoring compliance of international humanitarian law in the Armed Forces of Ukraine. The paper further develops the doctrine on content and mechanisms for domestic implementation of international humanitarian law in peacetime and during armed conflict, as well as the connection between the scope of domestic implementation of international humanitarian law in peacetime and its implementation in time of armed conflict. It improves the concept, content and structure of domestic organisational and legal (institutional) mechanism for the implementation of international humanitarian law.

It has been demonstrated that measures for implementation of international humanitarian law in the national legal system include the following: 1) monitoring of compliance of national legislation with the provisions of international humanitarian law; 2) initiating amendments to national legislation to bring it into compliance with the State's obligations under international humanitarian law; 3) monitoring the practice of application of the norms of international humanitarian law in accordance with the State's obligations under international humanitarian law; 4) initiating changes in the enforcement practices to improve the implementation of the State's obligations under international humanitarian law; 5) organizational and administrative arrangements for the preparation and implementation of plans to fulfil the State's obligations under international humanitarian law; 6) dissemination of knowledge concerning international humanitarian law; 7) monitoring and reporting on the implementation of international humanitarian law at the international and national levels; 8) logistical activities aimed at the implementation of international humanitarian law.

The author clarifies the relationship between international and domestic mechanisms for the implementation of international humanitarian law. Horizontal and vertical linkages between individual components and institutions have been identified in the international and domestic mechanisms of implementation of the international humanitarian law. Moreover, the role of domestic institutional mechanism for the

implementation of international humanitarian law in the international humanitarian law implementation mechanism as two-component system has been also highlighted.

The paper analyses the content and forms of Ukraine's obligations to implement international humanitarian law. A legitimate need for a systematic approach to the analysis of the content and effectiveness of Ukraine's obligations to implement international humanitarian law has been justified. Ukraine's obligations to implement international humanitarian law in specific areas (institutional obligations to disseminate knowledge about international humanitarian law, in terms of criminal responsibility for war crimes, in the field of military legislation, protection of visible emblems, activities of the Ukrainian Red Cross Society and other matters) have been systemized. The main gaps have been identified with regard to Ukraine's obligations to implement international humanitarian law, both concerning the implementation of international humanitarian law in Ukrainian legislation and law enforcement.

It was noted that the most common institutional and legal form of the national institutional mechanism for the implementation of international humanitarian law is the national interdepartmental commission on the implementation of international humanitarian law, or similar bodies for coordinating the activities of State authorities and administrations in implementing international humanitarian law at the national level; in Ukraine, it is the Interdepartmental Commission on the Application and Implementation of International Humanitarian Law. Other bodies or governmental officials include the Department for the Supervision of Criminal Proceedings in Respect of Crimes Committed in the Context of the Armed Conflict, the Office of the Prosecutor-General and the legal advisers. In our opinion, non-State actors, including international organizations (both intergovernmental and non-governmental) and human rights organizations, perform some of the functions of domestic implementation of international humanitarian law. Significant authority has been delegated to the national societies of the International Federation of the Red Cross and Red Crescent (in Ukraine - the Ukrainian Red Cross Society).

The paper analyses the institutional and legal (institutional) mechanism for the implementation of the provisions of international humanitarian law in Ukraine as an

integral system, the relationship between them and the distribution of functions and competencies in the area of implementing the norms of international humanitarian law. It was found that there are differences in the functions and competence of bodies responsible for implementing international humanitarian law in times of peace and in times of armed conflict, gaps in the mandate for the implementation of international humanitarian law in Ukraine. Emphasis is placed on the powers of special State bodies and institutions established specifically for the implementation of international humanitarian law. The author describes the functions of non-State institutions (International Committee of the Red Cross, Ukrainian Red Cross Society) which, in accordance with the provisions of international treaties or domestic regulations, ensure the implementation of international humanitarian law. The role of non-State actors operating in Ukraine for upholding international humanitarian law has been highlighted. The author formulates proposals to streamline the powers and cooperation of bodies responsible for the implementation of international humanitarian law in Ukraine, with a view to enhancing the effectiveness of the implementation process.

The paper describes the place and role of national commissions for the implementation of international humanitarian law or similar bodies for coordinating the activities of State and administrative bodies in the implementation of international humanitarian law at the national level, in the domestic institutional mechanism for the implementation of international humanitarian law. The Commission for the Implementation of International Humanitarian Law has been found to be an important State instrument in the institutional machinery for the implementation of international humanitarian law. They perform coordination, implementation, advisory, consultative and monitoring functions, and are also a platform for cooperation among States, national societies and non-State actors on the issues of international humanitarian law and provide numerous vertical links in the system of public administration and horizontal links with non-State actors and other commissions for the implementation of international humanitarian law in the dissemination of international humanitarian law and its implementation. The

author also demonstrates that commissions for the implementation of international humanitarian law is an important component of the domestic institutional and legal mechanism for the implementation of international humanitarian law.

It has been found that, at the international level, not only the legislation was unified through the implementation of international legal norms, but also the mechanisms for its implementation. A prime example is the establishment of commissions for the implementation of international humanitarian law, which is the focal point for other State bodies and institutions for the implementation of international humanitarian law. The paper emphasizes that, in the context of armed conflict, the role of the commissions on the implementation of international humanitarian law is considerably enhanced, as reflected in the powers of the Interdepartmental Commission on the Application and Implementation of International Humanitarian Law in Ukraine. An important factor in the effectiveness of the Interdepartmental Commission on the Application and Implementation of International Humanitarian Law in Ukraine is the involvement of international humanitarian law experts and its proactive work in analytical sphere and regulatory activities. The author analyses the normative and institutional basis of the work of the Interdepartmental Commission on the Application and Implementation of International Humanitarian Law in Ukraine, and develops recommendations to streamline the composition, powers and competence of the Commission.

The paper describes the institutional obligation of the State to have legal advisers in the armed forces. It is noted that Article 82 of the Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) details the more general obligation of States to respect international humanitarian law, to wit: through its implementation in legislation, the duty to disseminate knowledge, its direct application and the establishment of an appropriate institutional environment. All these elements are contained in Article 82: ensure that legal advisers are available, which includes enacting appropriate legislation and institutional arrangements;

legal advisers' advising military commanders at the appropriate level on the application of international humanitarian law, which, in our view, is somewhat broader than the dissemination of international humanitarian law, and includes instructing on the law enforcement in specific contexts; the ability and obligation of legal advisers to provide appropriate instructions to the armed forces on the application of Geneva Conventions of 12 August 1949 and their Additional Protocols. The paper provides a detailed analysis of this responsibility with respect to Ukraine, and develops recommendations for the introduction of the institution of legal advisers in all units participating in the Combined Forces operation.

The paper examined the international experience and evolution of the institution of legal advisers in the armed forces. According to doctrine, provisions of international humanitarian law and foreign and domestic legislation, the tasks and functions of legal advisers in the armed forces have been systematized. It is noted that the institution of legal advisers in the armed forces is an autonomous subsystem of the mechanism for implementing international humanitarian law at the domestic level, which is essential for the effective application of international humanitarian law by the armed forces of a State. The author gives recommendations aimed at improving Ukrainian legislation concerning the legal status and powers of legal advisers in the Armed Forces of Ukraine in the context of the international armed conflict in the territory of Ukraine. In particular, it is recommended to establish a separate department within the Armed Forces of Ukraine with a purpose of application of international humanitarian law and improvement of the coordination of the activities of legal advisers in disseminating knowledge and skills on the application of international humanitarian law to individuals in the Armed Forces of Ukraine.

The normative and institutional framework of the State's obligation to disseminate knowledge of international humanitarian law was also described. The author outlined the modalities and mechanisms for the implementation of the State's obligations to disseminate knowledge about international humanitarian law and proposed to improve the organizational and legal basis for the implementation

of the rules of international humanitarian law on the dissemination of knowledge during the international armed conflict in the territory of Ukraine. Dissemination of knowledge about international humanitarian law is considered as a separate system of interaction between State and non-State actors; therefore, the paper identifies the mechanisms and principles for such interaction, and analyses the effectiveness of such activities at the level of each subsystem (public, international non-governmental, civil society and academic circles). It was concluded that the synergy between State and non-State actors in the dissemination of international humanitarian law is an important factor in achieving its objectives - the protection of victims of war through strict observance of its norms, for which the knowledge of those norms is a prerequisite. The author described the activities aimed at disseminating knowledge about international humanitarian law in Ukraine, analysed forms and methods of such activities, and made specific proposals to improve the dissemination of knowledge about international humanitarian law during the international armed conflict in the territory of Ukraine.

It was noted that military law is the most important object of the assimilation of international humanitarian law for the reasons explained above. This is particularly important for States that are in a situation of armed conflict, that is, where international humanitarian law is directly applicable. Four subsystems were identified in the system of military legislation of Ukraine in accordance with the level and objectives of regulation in the context of the study of the implementation of international humanitarian law. The paper formulates the concepts on the components of Ukraine's military legislation in accordance with the level and objectives of regulation in the context of the implementation of international humanitarian law. It was concluded that, in general, despite the existence of certain shortcomings in the system of military legislation of Ukraine, the basic procedural and factual requirements of the Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols have been duly reflected, to wit with respect to: dissemination of knowledge about international humanitarian law, the duties of commanders to ensure respect for international humanitarian law, the presence of legal advisers,

the obligation of members of the Armed Forces of Ukraine to abide by the principles and rules of international humanitarian law, the existence of a system of proper discipline, law and order guaranteeing respect for international humanitarian law by all military personnel. Certainly, the issue effectiveness of criminal responsibility for war crimes under Article 438 of the Criminal Code of Ukraine remains open, but the existence of this provision in the Criminal Code makes it possible to bring perpetrators of war crimes to justice. The paper contains proposals aimed at improving Ukraine's military legislation in order to make implementation of international humanitarian law more effective.

The paper systematizes and describes obligations of Ukraine to implement the provisions of international humanitarian law on the protection of distinctive emblems. It is noted that Ukraine has established a normative basis for the operation of an organizational and legal mechanism for implementing international legal norms on the use of emblems, but this system is not sufficiently effective and in most cases does not have a system of by-laws to implement these powers. Therefore, the author formulated proposals to bring Ukraine's legislation on the protection of distinctive emblems into line with its international legal obligations and to enhance the legal and organizational mechanism for the protection of distinctive emblems in Ukraine.

Key words: international humanitarian law, organizational and legal implementation mechanism, armed conflict, implementation of international humanitarian law in Ukraine, Geneva Conventions of 12 August 1949, commissions on the implementation of international humanitarian law, dissemination of knowledge about international humanitarian law, legal advisers, war crimes.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Капустін А. В. Поширення знань про міжнародне гуманітарне право: синергія держави та недержавних акторів. *Український часопис міжнародного права*. 2018. № 2. С. 60–68. (У співавторстві Т. Р. Короткий).

2. Капустін А. В. Організаційно-правові основи діяльності комісій з імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. Одеса, 2018. Вип. 62. С. 114–126.

3. Капустін А. В. Міжнародний досвід діяльності Комісій з імплементації міжнародного гуманітарного права. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. Вип. 19. С. 180–189.

4. Капустін А. В. Правові та організаційні питання імплементації міжнародного гуманітарного права у військове законодавство України. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. Одеса, 2019. Вип. 64. С. 306–320.

5. Капустін А. В. Інститут юридичних радників у збройних силах як складова механізму імплементації міжнародного гуманітарного права. *Правова держава*. 2020. Вип. 39. С. 69–77.

6. Капустін А. В. Поняття та зміст механізмів внутрішньодержавної імплементації міжнародного гуманітарного права. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2020. № 23. С. 155–162.

7. Капустін А. В. Правове регулювання використання та захисту в Україні Емблем Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. *European Political and Law Discourse*. 2020. Vol. 7. Iss. 3. P. 41–46.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають наукові результати дисертації:

8. Капустін А. В. Організаційно-правові засади імплементації міжнародного гуманітарного права на пострадянському просторі.

Міжнародне право: De Lege Praeterita, Instante, Futura : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (25 листоп. 2016 р., м. Одеса). Одеса : Фенікс, 2016. С. 83–87.

9. Капустін А. В. Правовий статус Міжвідомчої комісії з імплементації міжнародного гуманітарного права в Україні. *Основні тенденції розвитку цивілістики, конституційного, господарського та міжнародного права* : матер. круглого столу (27 жовтня 2017 р., м. Кривий Ріг) / відп. В. Г. Олюха ; уклад. В. Г. Олюха. Кривий Ріг : Гельветика, 2017. С. 35–38.

10. Капустін А. В. Роль Товариства Червоного Хреста України в розповсюдженні знань з міжнародного гуманітарного права. *Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах* : матер. Міжнар. наук.-теорет. конф. (19 жовтня 2017 р., м. Київ) / Ін-т міжнар. відносин Київськ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Одеса : Фенікс, 2017. С. 156–158.

11. Капустін А. В. Правові засади поширення знань про міжнародне гуманітарне право. *Конгрес міжнародного та європейського права* : зб. наук. пр. (25–26 травня 2018 р., м. Одеса). / Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2018. С. 70–74.

12. Капустін А. В. Організаційно-правові засади імплементації міжнародного гуманітарного права у сфері захисту медичного персоналу на пострадянському просторі. *Актуальні проблеми медичного права: професійний погляд* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (29 листоп. 2018 р., м. Київ). Одеса : Фенікс, 2019. С. 56–60.

13. Капустін А. В. Імплементація норм міжнародного гуманітарного права у військовому законодавстві України. *Конгрес міжнародного та європейського права* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (19 квітня 2019 р., м. Одеса) [Електронне видання]. Одеса : Фенікс, 2019. С. 121–126. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11633/ONU_Kongress_MP%20copy.pdf?sequence=1&isAllowed=y

14. Капустін А. В. Міжнародний досвід діяльності комісій з імплементації міжнародного гуманітарного права. *Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Другі юридичні читання* : матер. Всеукр. дистанц. наук. конф. (26 квіт. 2019 р., м. Одеса) / за заг. ред.: Л. О. Корчової, І. А. Дришлюка ; уклад.: А. В. Левенець, О. В. Нарожна. Одеса : Фенікс, 2019. С. 54–60.

15. Капустін А. В. Правове регулювання використання та захисту в Україні емблем Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. *Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Треті юридичні читання* : матер. Всеукр. наук. дистанц. конф. (10 квіт. 2020 р., м. Одеса). Одеса : Фенікс, 2020. С. 69–71.